

ZAKON O DOLGOTRAJNI OSKRBI (ZDOsk-1) PO KORAKIH

KAJ JE NAMEN ZAKONA O DOLGOTRAJNI OSKRBI IN ALI GA SPLOH POTREBUJEMO?

Namen zakonov o dolgotrajni oskrbi v Evropi in tudi pri nas je, da človeku, ki potrebuje pomoč, zakonsko omogočijo čim bolj ustrezne storitve oskrbe. V središče postavljajo posameznika, ki dolgotrajno potrebuje oskrbo, ter si prizadevajo, da sistem čim bolj sledi njegovim potrebam in zmožnostim.

Ker si večina ljudi tudi ob bolezni ali oslabeledosti želi ostati doma, zakon krepi mrežo storitev v občini, kjer posameznik živi. Hkrati pa kot eno izmed možnosti omogoča tudi institucionalno varstvo, na primer oskrbo v domovih za starejše.

Prebivalstvo v Sloveniji se naglo stara in s tem se hitro večja tudi potreba po oskrbi. Novi zakon v Sloveniji potrebujemo za pravično porazdeljen in integriran razvoj oskrbe ali z drugimi besedami, da se bodo na podlagi zakonodaje in s tem povezanih finančnih virov lahko razvile različne oblike in možnosti oskrbe ter podpore oskrbi, ki bodo zakonsko in tudi sicer čim bolj povezane na enem mestu.

SORODNE PRAVICE IN KAKO ZAKON O DOLGOTRAJNI OSKRBI VPLIVA NANJE:

V Sloveniji za tiste, ki potrebujejo oskrbo, poleg Zakona o dolgotrajni oskrbi (ZDOsk-1) ostajajo veljavni tudi drugi predpisi, nekateri pa so po novem nehali veljati in postali del ZDOsk-1. Razlog za to je, da pred sprejemom ZDOsk-1 v Sloveniji področje ni bilo sistemsko urejeno.

Pravica do družinskega pomočnika iz Zakona o socialnem varstvu

- Po ZDOsk-1 se družinski pomočnik (iz ZSV) spremeni v oskrbovalca družinskega člana (ZDOsk-1).

Dodatek za pomoč in postrežbo iz Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)

- Vlogo je bilo mogoče oddati le do 30. 11. 2025 (razen za slepe, slabovidne, vojne invalide in invalide po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov).
- Dodatek za pomoč in postrežbo ni združljiv z dolgotrajno oskrbo – ko posameznik dobi pravice iz ZDOsk-1, dodatek preneha. Če pa ne dosega praga za dolgotrajno oskrbo, dodatek ostane (po ZPIZ-2).

Pravica do osebne asistencije iz Zakona o osebni asistenci (ZOA)

- Če posameznik uveljavlja pravice iz ZDOsk-1, ne more hkrati uveljavljati pravic iz ZOA, in obratno.

ALI LAHKO KORISTIM PRAVICE IZ ZAKONA O DOLGOTRAJNI OSKRBI?

V skladu z 11. členom ZDOsk-1 so do dolgotrajne oskrbe upravičeni vsi, ki:

- so obvezno zavarovani za dolgotrajno oskrbo,
- stalno ali začasno bivajo v Republiki Sloveniji,
- se na podlagi ocene upravičenosti iz 36. člena tega zakona uvrstijo v kategorijo dolgotrajne oskrbe.

Torej, če želite koristiti pravico do dolgotrajne oskrbe, morate:

- **Dolgotrajno oskrbo potrebovati.** Vloge za dolgotrajno oskrbo ne morete oddati "na zalogo". Po oddaji vloge bo namreč do vas prišel svetovalec za dolgotrajno oskrbo in skozi pogovor ter opazovanje ugotovil, koliko pomoči dejansko potrebujete pri vsakodnevnih opravilih (več o samem postopku in razvrščanju v kategorije v nadaljevanju).
- **Imeti zavarovanje.** Obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo imajo avtomatsko vsi, ki imajo obvezno zdravstveno zavarovanje (vsaj 24 mesecev v obdobju zadnjih 36 mesecev pred uveljavljanjem pravic do DO).
- **Imeti stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji.**

DOLGOTRAJNA OSKRBA NA DOMU

Dolgotrajna oskrba na domu pomeni pomoč posamezniku na njegovem domu. Vključuje pomoč pri osnovnih dnevnih opravilih (hranjenje, osebna higiena, oblačenje), podpornih opravilih (gospodinjska dela, nakup hrane, priprava obrokov) ter osnovno zdravstveno nego (npr. merjenje krvnega tlaka in sladkorja).

Koliko pomoči človeku pripada, je odvisno od tega, v katero kategorijo dolgotrajne oskrbe je uvrščen (glej tabelo).

Hkrati z dolgotrajno oskrbo na domu lahko vsak koristi tudi storitve za ohranjanje in krepitev samostojnosti, e-oskrbo in dnevno dolgotrajno oskrbo (število ur dnevne oskrbe se odšteje od obsega storitev na domu).

DOLGOTRAJNA OSKRBA V INŠTITUCIJI

Dolgotrajna oskrba v inštituciji pomeni oskrbo v domovih za starejše. Vključuje pomoč pri osnovnih in podpornih dnevnih opravilih ter osnovno zdravstveno nego. To pomeni, da bodo stanovalci še naprej plačevali prehrano in nastanitev, vendar ta strošek ne sme presegati zneska zagotovljene pokojnine.

Soglasje za prevedbo: Vsi, ki so pred 1. 12. 2025 že bivali v domu za starejše, so imeli možnost oddati soglasje za prevedbo v sistem dolgotrajne oskrbe. V kolikor tega niso storili, zaenkrat ostajajo uporabniki doma po starem sistemu. Če sedaj odhajate v dom in potrebujete oskrbo, vam svetujemo, da - če tega še niste storili - oddate tudi vlogo za dolgotrajno oskrbo.

Hkrati z dolgotrajno oskrbo v domu lahko vsak koristi tudi storitve za ohranjanje in krepitev samostojnosti.

DNEVNA DOLGOTRAJNA OSKRBA

Dnevna dolgotrajna oskrba pomeni podporo ljudem čez dan, medtem ko se zvečer in ponoči vračajo domov. Poteka med 6. in 22. uro, najpogosteje v domovih za starejše, lahko pa tudi v dnevnih centrih ali pri drugih izvajalcih.

Hkrati z dnevno dolgotrajno oskrbo lahko vsak koristi tudi:

- storitve za ohranjanje in krepitev samostojnosti,
- e-oskrbo in
- dolgotrajno oskrbo na domu (število ur dnevne oskrbe se odšteje od obsega dnevne oskrbe).

STORITVE ZA OHRANJANJE IN KREPITEV SAMOSTOJNOSTI

Poleg glavnih možnosti oskrbe lahko vsak **vsako leto** koristi tudi **storitve za krepitev in ohranjanje samostojnosti**, kot so svetovanje, prilagoditev doma, fizioterapija ali druga pomoč. Te storitve izvajajo socialni delavci, delovni terapevti, fizioterapevti, kineziologi in socialni gerontologi. Gre za koristno storitev, ki človeku pomaga pri okrevanju po bolezni ali bolnišničnem odpustu, dementnim ljudem pa omogoča večjo samostojnost.

E-OSKRBA

E-oskrba so storitve na daljavo, ki omogočajo varnost in samostojnost doma. Izvajalec E-oskrbe v Sloveniji je trenutno Telekom Slovenije. Do storitve so upravičeni vsi z dolgotrajno oskrbo (razen tistih v instituciji) ter ljudje, stari 80 let ali več.

To pomeni, da lahko ljudje nad 80 let zaprosijo za e-oskrbo tudi brez potrebe po dolgotrajni oskrbi, pri tem pa ne izgubijo dodatka za pomoč in postrežbo.

MED ČIM LAHKO IZBIRAM

DENARNI PREJEMEK

Denarni prejemek je nova pravica, ki krije stroške oskrbe, ki se dogaja predvsem v okviru družine ali neformalne mreže. Nadomešča dodatek za pomoč in postrežbo ter omogoča kritje izbranih storitev. Uporabnike denarnega prejema glede na njihovo kategorijo redno obiskuje koordinator oskrbe (od enkrat na pol leta do enkrat mesečno), ki preverja ustreznost oskrbe in pomaga z nasveti.

Hkrati z denarnim prejemkom lahko vsak iz zakona o dolgotrajni oskrbi koristi tudi:

- storitve za ohranjanje in krepitev samostojnosti,
- e-oskrbo.

Če se odločite za denarni prejemek, si lahko plačate npr. pomoč na domu ali pa se odločite za druge plačljive storitve oskrbe.

OSKRBOVALEC DRUŽINSKEGA ČLANA

Izbrati **pravico do oskrbovalca družinskega člana** pomeni, da človek, ki potrebuje oskrbo, oceni, da je zanj najbolje, da ga oskrbuje za to plačan družinski član (ki to seveda želi in se s tem strinja) ter da ne bo uporabljal drugih oblik oskrbe. Družinski član lahko dela polni čas (100%) ali polovični (50%, če si oskrbo delita dva člana). Za delo prejme nadomestilo - 1,2-kratnik minimalne plače (ali 1,8-kratnik, če skrbi za dve osebi), ima možnost odsotnosti (21 dni nadomestne oskrbe), socialno zavarovanje, svetovanje in obvezno izobraževanje.

Za to pravico se lahko odločijo le posamezniki v 4. in 5. kategoriji. Morajo pa biti izpolnjeni osnovni pogoji tudi iz strani njegovega oskrbovalca, zato ocenjevanje poteka na dveh nivojih.

Hkrati z oskrbovalcem družinskega člana lahko vsak koristi tudi storitve za ohranjanje in krepitev samostojnosti in e-oskrbo.

KOLIKO UR POSAMEZNE STORITVE OZ. DENARJA VAM PRIPRAJA GLEDE NA KATEGORIJU (10. ČLEN ZDOSK-1)

DOLGOTRAJNA OSKRBA	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
na domu	20 ur mesečno	40 ur mesečno	60 ur mesečno	80 ur mesečno	110 ur mesečno
v instituciji	20 ur mesečno	40 ur mesečno	60 ur mesečno	80 ur mesečno	110 ur mesečno
dnevna	7 ur mesečno	14 ur mesečno	21 ur mesečno	27 ur mesečno	37 ur mesečno
denarni prejemek	89 EUR mesečno	179 EUR mesečno	268 EUR mesečno	357 EUR mesečno	491 EUR mesečno
oskrbovalec družinskega člana	/	/	/	1,2-kratnik minimalne plače za enega uporabnika	1,2-kratnik minimalne plače za enega uporabnika
oskrbovalec dveh družinskih članov	/	/	/	1,8-kratnik minimalne plače za dva uporabnika	1,8-kratnik minimalne plače za dva uporabnika

KAJ MORAM NAREDITI ZA PRIDOBITEV PRAVIC?

Postopek za pridobitev pravic dolgotrajne oskrbe (DO)

1. Oddaja vloge na vstopno točko

Posameznik, njegov pooblaščenec ali skrbnik vloži vlogo:

- Osebno na vaši vstopni točki za dolgotrajno oskrbo, praviloma pa tudi na vseh enotah Centra za socialno delo na katerem je vaša vstopna točka ALI
- Priporočeno po pošti na ALI
- Po elektronski pošti.

2. Ocena upravičenosti na domu

Ko oddate ustrezno vlogo za dolgotrajno oskrbo, je naslednji korak obisk svetovalca dolgotrajne oskrbe na vašem domu, ki opravi ocenjevanje. Svetovalci preverijo vašo sposobnost skrbeti zase v osmih sklopih: gibanje v domačem okolju, kognitivne in komunikacijske sposobnosti, vedenje in duševno zdravje, samooskrba doma, spoprijemanje z boleznijo in zdravljenjem, vsakodnevno življenje in socialni stiki, aktivnosti zunaj doma ter opravljanje gospodinjskih opravil. Vsak sklop prinese določeno število točk, na podlagi skupnega seštevka pa se določi kategorija dolgotrajne oskrbe, ki določa obseg pomoči, ki vam pripada.

3. Izdana odločba

Iz odločbe, ki jo izda vstopna točka CSD, je razvidna kategorija dolgotrajne oskrbe (od 1 do 5), v katero se je zavarovanec uvrstil.

4. Odločitev za obliko izvajanja dolgotrajne oskrbe

Na podlagi kategorije upravičenosti se posameznik sam odloči, katero pravico do dolgotrajne oskrbe želi koristiti.

5. Izvajanje dolgotrajne oskrbe

Da lahko začnete uporabljati pravice dolgotrajne oskrbe, je treba najprej skleniti osebni načrt s koordinatorjem oskrbe. Za vse storitve razen oskrbe v instituciji vam je na voljo koordinator, zaposlen pri izvajalcu dolgotrajne oskrbe na domu. Koordinator ob sklenitvi načrta obvesti ZZZS in vstopno točko, oskrba pa začne veljati z dnem sklenitve načrta.

Do vloge za uveljavljanje pravic dolgotrajne oskrbe lahko dostopate preko spletne strani Ministrstva za solidarno prihodnost ali s skeniranjem spodnjih črtnih kod:

VLOGA ZA
OSKRBOVALCA
DRUŽINSKEGA
ČLANA

VLOGA ZA
DOLGOTRAJNO
OSKRBO

VLOGA ZA E-
OSKRBO

VEČ INFORMACIJ

- Vstopna točka, seznam najdete na povezavi:

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MSP/Dolgotrajna-oskrba/Dokumenti-Javne-objave/SEZNAM-PRISTOJNIH-OBMOCNIH-ENOT-CENTROV-ZA-SOCIALNO-DELO-1.pdf>

- Državni klicni center na telefonsko številko 114.
- Podporo neformalnim oskrbovalcem nudimo tudi na Inštitutu Antona Trstenjaka na oskrbovalci@iat.si ali na 064/299-599.

Pomoč na domu se še naprej izvaja po Zakonu o socialnem varstvu, tako kot doslej. Vsi, ki potrebujejo pomoč, se lahko obrnejo na izvajalca pomoči na domu v vašem kraju (podatek o tem kdo izvaja pomoč in oskrbo na domu lahko vedno preverite na občini).